

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

НН інститут Педагогіки і психології

Кафедра Психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового Інституту
педагогіки і психології

проф. С.М. Кондратюк
(підпис) (ініціали та прізвище)

« 28 » серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ПСИХОКОРЕКЦІЇ З ПРАКТИКУМОМ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 053 Психологія
(шифр і назва)

освітня-програма Практична психологія першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією НН
Інституту педагогіки і психології Сумського
державного педагогічного університету імені
А. С. Макаренка

« 28 » серпня 2020 р.

Голова: к. психол. н., доц. Тарасова Т.Б.
(ступінь, вч. звання)

Суми – 2020

Розробники:

Кузікова Світлана Борисівна, доктор психол. наук, професор, завідувач кафедри психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології
Протокол № 1 від. «27» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри (Кузікова С.Б.)
(підпис) (прізвище та ініціали)
«27» серпня 2020 р.

© Кузікова Світлана Борисівна, 2020

© Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
3-й		3-й	
Семестр			
5-6-й		5-6-й	
Лекції			
20 год.		12 год.	
Практичні, семінарські			
26 год.		12 год.	
Лабораторні			
50 год.		8 год.	
Самостійна робота			
142 год.		206 год.	
Консультації:			
2 год.	2 год.		
Вид контролю: екзамен, залік			
Загальна кількість годин - 240			

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: забезпечити загальну теоретичну підготовку бакалаврів у галузі психологічної корекції, яка слугуватиме основою для їхньої практичної діяльності і надасть можливість ефективно використовувати адекватні методи при корекції психологічних труднощів у розвитку дітей, підлітків, юнаків та дорослих.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи психокорекції з практикумом» є опанування знаннями у галузі психологічних механізмів корекційного впливу; оволодіння певними вміннями у застосуванні методів психокорекції стосовно осіб різних вікових категорій; формування у студентів навичок саморегуляції психоемоційних станів і поведінки.

Освітньою програмою визначені наступні **програмні компетентності**.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК1.* Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
- СК2.* Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.
- СК8.* Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
- СК10.* Здатність дотримуватися норм професійної етики.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Курс «Основи психокорекції з практикумом» ґрунтується на знанні таких попередньо вивчених курсів, як: «Вікова психологія», «Психологічна просвіта», «Основи психотерапії», «Психодіагностика» та ін.

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

Нормативний зміст підготовки бакалавра, сформульований у термінах результатів навчання

- ПР2.* Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.
- ПР3.* Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- ПР12.* Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
- ПР16.* Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
- ПР18.* Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

Після успішного вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть:

- РН1.* Знати теоретичні основи психокорекційної роботи;
- РН2.* Опанувати основні напрямки, які пояснюють природу психологічних проблем особистості та пропонують шляхи їх розв'язання;
- РН3.* Оволодіти методами психологічної корекції;
- РН4.* Розуміти механізми впливу на психіку людини тих чи інших методів;
- РН5.* Визначати особливості використання методів психокорекції стосовно осіб різного віку.
- РН6.* Вміти застосовувати різні методи та психотехнічні прийоми психологічної корекції при розв'язанні особистісних проблем осіб різного віку.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЕКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	Студент виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання. Студент вільно висловлює думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.
B	Студент виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем
C	Студент вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.
D	Студент вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача.
E	Студент може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки
FX	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного відтворення окремих фактів, здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень
F	Студент не володіє навчальним матеріалом

Розподіл балів які нараховуються студентам (1-й семестр)

Розділ I		Розділ II		КР 1	Розділ III		КР 2	Разом	Сума
T 1.2	T 1.2	T 2.1	T 2.2		T 3.1	T 3.2			
Поточний контроль									
10	15	5	5	15	5	30	15	100	
Контроль самостійної роботи									100

T 4.1, T 4.2 ... T 6.1 – теми розділів

Розподіл балів які нараховуються студентам (2-й семестр)

Розділ IV						Розділ V				Роз. VI	ІНДЗ	ІНДЗ	Разом	Сума	
T 4.1	T 4.2	T 4.3	T 4.4	T 4.5	T 4.6	T 5.1	T 5.2	T 5.3	T 5.4	T 6.1	1	2			
Поточний контроль															
9	-	6	6	-	-	3	3	-	-	18			45	100	
Контроль самостійної роботи															
											15	15	30		
Разом												75			
Підсумковий контроль (екзамен)												25	25		

Відповідно до «Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка», при оцінюванні результатів навчання з дисципліни «Основи психокорекції з практикумом» можливо перезарахування балів (максимально 20 балів) за позанавчальну фахову активність студентів (сертифікована участь в конференціях, тренінгах, написання статей тощо).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

З метою визначення рівня оволодіння студентами навчальним матеріалом і стимулювання пізнавально-творчої діяльності, протягом вивчення навчальної дисципліни здійснюється поточний і підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється систематично у формі питань і регулярної перевірки виконання семінарських та індивідуальних завдань: конспектів лекцій і першоджерел, оцінюються також виступи, наукові повідомлення, доповіді тощо. Програмою дисципліни передбачено контрольні роботи, індивідуальні навчально-дослідні завдання, виконання самостійної роботи. Підсумковий контроль (5-й семестр – залік, 6 семестр – екзамен) проводиться наприкінці семестрів.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ I. Вступ до предмета. Основні питання теорії та практики психокорекції

Тема 1.1. Предмет та завдання психокорекції

Психологічна корекція як вид надання психологічної допомоги особистості. Предмет психокорекції. Природа психічних явищ, які підлягають психокорекції. Поняття особистісної деструкції та особистісної проблеми суб'єкта. Внутрішньоособистісний конфлікт та його зовнішні прояви. Співвідношення понять «психотерапія», «психокорекція», «розвиток». Визначення психокорекції. Специфічні риси психологічної корекції: дискретність та орієнтація на норми психічного розвитку. Зміст психокорекції. Види психокорекції. Аналіз категорії норми психічного та особистісного розвитку. Погляди вітчизняних та зарубіжних психологів на критерії норми. Цілі та завдання психологічної корекції.

Тема 1.2. Основи організації та проведення психокорекційного процесу

Психокорекційна ситуація. Принципи психокорекції: принцип автономності особистості, нормативності та індивідуальності розвитку, особистісного досягнення, принцип випереджаючого розвитку, принцип системності розвитку, діяльнісний принцип корекції, принцип залучення значущих осіб, принцип особистісної мотивованості, принцип психокорекційного контакту та рівності позицій, принцип єдності діагностики і корекції.

Форми організації психокорекційного процесу: індивідуальна та групова психокорекція. Визначення підстав для надання переваги індивідуальній чи груповій формі психокорекційної роботи.

Основні етапи психокорекційної роботи. З'ясування причин особистісних проблем, труднощів розвитку. Специфіка психологічного обстеження як першого етапу корекції. Прогноз подальшого розвитку особистості за умови своєчасної корекції та за відсутності такої. Пошук способів розв'язання проблеми. Розробка психокорекційної програми. Виконання програми психологічної корекції. Умови організації та проведення психокорекційного впливу. Визначення ефективності корекційного впливу.

Проблема етики в психокорекції. Значення особистості психолога.

РОЗДІЛ II. Теоретичні основи та передумови психокорекційної практики

Тема 2.1. Теоретичні моделі психокорекційної практики в зарубіжній психології.

«Лікувальна педагогіка». Основні ідеї та зміст «лікувальної педагогіки» як першого організованого та спрямованого впливу на особистість з метою корекції її психічного розвитку (Ж. Ітар, Ф. Фребель, М. Монтесорі та ін.).

Класичний психоаналіз З. Фрейда. Структура особистості. Стадії психосексуального розвитку (З. Фрейд, А. Фрейд). Поняття психологічного

захисту в теорії психоаналізу, його різновиди й функції. Причини виникнення психологічних проблем у розумінні психоаналізу та шляхи їх розв'язання. Методи класичного психоаналізу: вільні асоціації, тлумачення сновидінь, інтерпретація та аналіз опору, аналіз переносу. Основні положення дитячого психоаналізу (А. Фрейд, М. Клейн, В. Штекель). Специфіка методів дитячого психоаналізу.

Аналітична психологія К. Юнга. Основні теоретичні положення. Структура особистості. Стадії розвитку особистості. Джерела психологічних проблем та причини виникнення внутрішнього конфлікту в аналітичній психології. Шляхи їх розв'язання. Мета психологічної допомоги. Етапи психотерапевтичного процесу: аналітичний і синтетичний. Методи аналітичної психотерапії. Значення активності особистості (переростання психотерапевтичного впливу в процес самонавчання, самовдосконалення).

Індивідуальна психотерапія А. Адлера. Основні положення концепції А. Адлера: суб'єктивне сприймання дійсності («схема апперцепції»), неповноцінність та її компенсація; боротьба за перевершеність; життєва мета і стиль (система ставлень). Значення творчого потенціалу та соціальної спрямованості особистості. Поняття про творчу силу. Причини виникнення внутрішнього конфлікту та шляхи його розв'язання (мета психологічної допомоги) у розумінні А. Адлера. Етапи психотерапевтичного процесу: допомога особистості в зрозумінні себе та свого життєвого стилю, корекція цілей і мотивів з перспективою зміни стилю життя; розвиток соціального інтересу. Методи індивідуальної психотерапії А. Адлера. Значення потенційних можливостей, «творчих сил» та соціальної спрямованості особистості, можливість їх використання в психокорекційній практиці.

Біхевіористична психотерапія. Основні теоретичні положення. Поняття про особистість. Причини виникнення психологічних проблем і шляхи їх розв'язання в розумінні біхевіористів. Специфічність психокорекційної ситуації (модель навчання) та взаємовідносин учасників корекційного процесу (провідна та фіксована роль психолога-керівника). Етапи психокорекційного процесу. Методи поведінкової психотерапії.

Гештальттерапія Ф. Перлза. Основні положення гештальттерапії: співвідношення фігури і фону, усвідомлення потреб, зосередження на теперішньому, боротьба протилежностей, механізми захисту (реакція злиття, ретрофлексія, інтроекція, проекція), зрілість. Проблема відповідальності за себе і свої дії. Причини виникнення психологічних проблем та шляхи їх розв'язання в гештальттерапії Ф. Перлза. Методи гештальттерапії та можливості їх використання в психокорекційній практиці.

Трансактний аналіз Е. Берна. Основні теоретичні положення і поняття трансактного аналізу. Его-стани особистості. Життєвий сценарій та психологічна позиція особистості. Причини виникнення психологічних проблем та шляхи їх розв'язання у трансактному аналізі Е. Берна. Позиція психолога. Прийоми (структурний аналіз, аналіз трансакцій, аналіз психологічної гри, аналіз сценарію) та методи корекції особистості у трансактному аналізі.

Когнітивний напрямок. Основні теоретичні поняття та положення. Логотерапія (В. Франкл). Екзистенційний підхід (Д. Буженталь, М. Хайдеггер,

К. Ясперс, А. Маслоу та ін.). Когнітивно-аналітичний напрямок (Д. Келлі). Рационально-емотивна терапія (А. Еліс). Когнітивний підхід (А. Бек). Реальнісна терапія (У. Глоссер). Причини виникнення психологічних проблем та шляхи їх розв'язання в розумінні представників когнітивного напрямку. Особливості когнітивної психотерапії, етапи когнітивної корекційної роботи. Позиції учасників психокорекційного процесу. Основні методи і техніки. Можливості їх використання з урахуванням віку та індивідуальних особливостей.

Гуманістична психологія. Основні ідеї гуманістичної психології. Я-концепція особистості. Фактори, які впливають на її формування. Вплив Я-концепції людини на її поведінку і ставлення до життя. Причини виникнення внутрішнього конфлікту і психологічних проблем у розумінні гуманістичної психології. Шляхи їх розв'язання. Клієнт-центрований підхід К. Роджерса. Основні положення терапії центральної на клієнта: поле досвіду, самість, Я-реальне, Я-ідеальне, Я-соціальне, тенденція до самоактуалізації. Роль співвідношення Я-реального, Я-ідеального, Я-соціального у виникненні внутрішнього конфлікту. Гармонізація внутрішнього світу особистості та формування позитивної Я-концепції. Специфіка побудови взаємин учасників психокорекційного процесу. Поняття, які описують їхні взаємини: емпатія, турбота, конгруентність, психологічний клімат. Етапи психокорекційного процесу. Основні компоненти роджерівської психотехніки (встановлення конгруентності, вербалізація, відображення емоцій та ін.). Значення особистості психолога.

Тема 2.2. Теоретична модель психокорекційної практики у вітчизняній віковій психології та психотерапії

Фактори, закономірності та періоди психічного розвитку особистості. Поняття «соціальна ситуація розвитку», «провідний вид діяльності», «вікові психічні новоутворення», «зона найближчого розвитку». Причини ускладнень психічного розвитку дитини. Провідні джерела психічної травматизації дітей, виокремленні вітчизняними психологами: конфліктні взаємини та «неправильне» виховання в родині, особистісні риси батьків та особливості їх спілкування з дітьми. Сутність поняття «неправильне виховання». Типи «неправильного виховання» за В. Гарбузовим. Психофізіологічні особливості дітей, які роблять їх більш вразливими до психогенних впливів: емоційна вразливість, вираженість почуття «Я», імпресивність, латентність або суперечливість розвитку та ін. Сутність особистісного конфлікту в розумінні вітчизняних психологів, його поділ за змістом. Визначення поняття «невроз». Причини та фактори його формування. Схема розвитку неврозу за О. Захаровим. Роль і місце психолога в попередженні неврозу.

РОЗДІЛ III. Корекція пізнавальної сфери особистості

Тема 3.1. Особливості організації та проведення корекції пізнавальної діяльності з дітьми дошкільного та шкільного віку

Особливості розвитку пізнавальних процесів та завдання корекції пізнавальної діяльності дітей дошкільного та шкільного віку.

Особливості організації та проведення корекції пізнавальної діяльності з дітьми дошкільного та шкільного віку.

Тема 3.2. Прийоми розвитку пізнавальних процесів у дітей дошкільного та шкільного віку

Розвиток дрібної моторики рук та зорово-рухової координації.

Увага. Функції, види і властивості уваги. Особливості уваги дітей дошкільного та шкільного віку. Прийоми розвитку уваги. Прийоми розвитку саморегуляції пізнавальної діяльності. Прийоми розвитку внутрішнього плану дій.

Сприймання. Види, властивості, індивідуальні особливості сприймання. Особливості сприймання дітей дошкільного та шкільного віку. Прийоми розвитку сприймання.

Розумова діяльність. Види мислення. Особливості мислення дітей дошкільного та шкільного віку. Індивідуальні особливості розумової діяльності. Прийоми розвитку процесів мислення та розумової діяльності.

Пам'ять. Види, закони та індивідуальні особливості пам'яті. Особливості пам'яті дітей дошкільного, шкільного віку та дорослих. Прийоми розвитку пам'яті.

Уява і творчі здібності. Види і значення уяви. Стадії розвитку творчого мислення дітей дошкільного та шкільного віку. Прийоми розвитку уяви і творчого мислення.

РОЗДІЛ IV. Методи корекції емоційно-особистісної сфери і поведінки

Тема 4.1. Використання когнітивно-орієнтованих методів в психологічній корекції

Когнітивна психокорекція. Використання елементів раціональної, раціонально-емотивної терапії, логотерапії, екзистенційного підходу в психокорекційній практиці. Завдання і методи когнітивної психокорекції. Раціональне і ірраціональне мислення. Вікові та індивідуальні особливості проведення роз'яснювальної бесіди. Принципи побудови бесіди психолога з клієнтом. Способи слухання. Вплив граматичних форм мови на психологічну реальність людини. Непрямі методи роз'яснення та переконання. Використання літературних творів, поезії, легенд, крилатих висловів, фільмів, бувальщин з корекційною метою. Етапи корекційного процесу, побудованого на моделі когнітивного напрямку» Самоспостереження та самоаналіз як шлях до розуміння та саморегуляції людиною своєї психічної реальності. Методи самоспостереження та самоаналізу. Методи керування емоційним станом та поведінкою. Зміна негативних думок на позитивні. Робота з прагненнями, мріями і бажаннями.

НЛП. Загальна характеристика методу. Використання методів НЛП для розв'язання завдань корекції.

Тема 4.2. Використання методів гештальттерапії з корекційною метою

Гештальттерапія. Загальна характеристика методу. Основні компоненти гештальттерапії: розширення усвідомлення, інтеграція протилежностей, посилення уваги до почуттів, робота з мріями (фантазіями), прийняття відповідальності на себе. Використання методів гештальттерапії з корекційною метою.

Тема 4.3. Використання сугестивних методів з корекційною метою

Сугестивні методи впливу. Навіювання та самонавіювання. Завдання,

особливості організації та проведення навіювання з урахуванням віку. Гетеросугестія в стані неспання та сомноленції. Метод довільного навіювання Кує. Аутогенне тренування. Візуалізація образу з психоемоційним вживанням у нього. Вплив кольору, форми, запаху, звуку, образу на психоемоційний стан. Кімната психічного розвантаження.

Психосинтез. Загальна характеристика методу. Методи самоаналізу, саморегуляції, самонастрою та інтеграції «Я» у психосинтезі. Використання методів психосинтезу для розв'язання завдань корекції.

Тема 4.4. Використання тілесно-орієнтованих методів з корекційною метою

Тілесна терапія. Загальна характеристика методу. Зв'язок фізичного Я, тілесних відчуттів з психічним станом людини. Можливості і спрямованість тілесних вправ. Завдання та методи тілесної терапії. Використання методів тілесної терапії з корекційною метою. Методи м'язового розслаблення (релаксації). Види дихання. Фізична розрядка. Постава, міміка, жести. Східні оздоровчі системи. Призначення та методи невербальної взаємодії.

Танцювальна терапія. Історія та загальна характеристика методу. Психологічний механізм корекційного впливу танцю. Завдання танцювальної терапії. Особливості організації корекційного процесу. Використання танцю, ритміки, психогімнастики для розв'язання проблем особистості. Тематика та призначення психогімнастичних вправ.

Тема 4.5. Використання методів ігрової терапії з корекційною метою

Ігрова терапія. Загальна характеристика методу. Психологічні механізми корекційного впливу гри. Основні напрямки ігрової терапії: психоаналітична ігрова терапія; ігрова терапія, центрована на клієнті; ігрова терапія відреагування; ігрова терапія ставлень; «примітивна» ігрова терапія. Ігрова терапія у вітчизняній психологічній практиці (Л. Абрамян, О. Варга, О. Захаров, А. Співаковська та ін.). Форми ігрової терапії: директивна та недирективна, індивідуальна, групова. Вимоги до психолога-ігротерапевта. Можливості використання ігрової терапії для розв'язання різних психологічних проблем дитини (корекція страхів, застарілих травм, невпевненості в собі, неврівноваженості, агресивності та ін.). Казкотерапія. Використання казки з корекційною метою (складання, розігрування). Лялькотерапія.

Тема 4.6. Використання методів зображувальної терапії та музики з корекційною метою

Зображувальна терапія. Загальна характеристика методу. Психологічні механізми корекційного впливу образотворчої діяльності. Використання образотворчої діяльності з метою розв'язання різних психологічних проблем (корекція страхів, відреагування негативних емоцій, розвиток зосередженості, самоконтролю та ін.). Використання проєктивного малюнку з метою корекції. Методи індивідуального і групового малювання (парне малювання, розмовне малювання, доповнювальне малювання тощо).

Музикотерапія. Історія та загальна характеристика методу. Психологічний механізм корекційного впливу музики. Використання музики для розв'язання різних завдань корекції. Застосування музики як допоміжного засобу, який

посилює вплив інших методів корекції. Перелік музичних творів, які можуть бути використані з корекційною метою.

РОЗДІЛ V. Методи групової психокорекції

Тема 5.1. Психокорекційні групи. Основні положення

Механізми психологічної корекції особистості в процесі групової роботи. Специфіка групової форми психокорекції.

Принципи організації та правила участі в психокорекційній групі. Особливості комплектування корекційної групи. Кількісний та якісний склад групи. Частота і тривалість зустрічей. Підготовка до проведення групової корекції.

Керівництво психокорекційною групою.

Групова динаміка: групи з спонтанною динамікою, групи з керованою динамікою. Завдання, етапи та особливості організації групового процесу в різних вікових групах (дошкільники, молодші школярі, підлітки, юнаки). Тематика групових вправ різного призначення.

Тема 5.2. Види корекційних груп

Види корекційних груп. Особливості проведення корекції в групах тренінгу К. Левіна. Особливості проведення корекції в групах зустрічей К. Роджерса. Психологічна корекція труднощів спілкування в групах соціально-психологічного тренінгу (СПТ). Групи особистісного росту.

Тема 5.3. Використання методів психодрами з корекційною метою

Психодрама. Загальна характеристика методу. Основні компоненти психодрами: рольова гра, спонтанність, «теле», катарсис, інсайт. Дійові особи психодрами: психолог (режисер, аналітик), протагоніст, «допоміжне Я». Види психодрами: центрована на протагоністі, центрована на темі. Фази психодрами. Методи і прийоми психодрами. Використання методів психодрами з корекційною метою для розв'язання внутрішньоособистісних конфліктів, особистісних проблем, проблем спілкування, поліпшення стосунків з навколишніми.

Тема 5.4. Використання методів поведінкової терапії з корекційною метою

Поведінкова терапія. Модель побудови психокорекційного процесу поведінкової терапії, її мета і методи. Використання методів поведінкової терапії для розв'язання корекційних завдань у різних вікових групах і з різними категоріями осіб. Групи тренінгу вмінь. Навчання різних «життєвих умінь»: управління почуттями та емоціями, планування свого майбутнього, прийняття рішень, батьківські уміння, комунікативні уміння, впевненість у собі та ін. Основні елементи техніки тренінгу впевненості в собі.

РОЗДІЛ VI. Еклектичний підхід у корекції психологічних проблем і поведінки особистості

Тема 6.1. Інтегроване використання різних методів з корекційною метою

Особливості вибору та поєднання методів психокорекції з метою посилення ефективності розв'язання психологічних проблем особистості.

Використання різних методів корекції з метою зниження психічного

напруження, відреагування почуттів та переживань.

Використання різних методів корекції з метою розв'язання внутрішнього конфлікту, поглиблення розуміння себе та інших людей.

Використання різних методів впливу з метою корекції самооцінки, підвищення почуття самоповаги, впевненості в собі.

Використання різних методів корекції для самонастрою і саморегуляції психоемоційних станів і поведінки.

Використання різних методів корекції з метою виправлення емоційних вад особистості, окремих рис характеру та поведінки.

Використання різних методів корекції з метою набуття навичок адекватної поведінки в різних життєвих обставинах.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Самост.р
1-семестр										
Розділ 1. Вступ до предмета. Основні питання теорії та практики психокорекції										
Тема 1.1. Предмет та завдання психокорекції	16	2	4		10		2	2		15
Тема 1.2. Основи організації та проведення психокорекційного процесу	8	2	2	4			1	2		
Разом за розділом 1	24	4	6	4	10		3	4		15
Розділ 2. Теоретичні основи та передумови психокорекційної практики										
Тема 2.1 Теоретичні моделі психокорекційної практики в зарубіжній психології	14	2	2		10		1			15
Тема 2.2. Теоретична модель психокорекційної практики у вітчизняній віковій психології та психотерапії	14	2	2		10		1			15
Разом за розділом 2	28	4	4	0	20		2	0		30
Розділ 3. Корекція пізнавальної сфери особистості										
Тема 3.1. Особливості організації та проведення корекції пізнавальної діяльності з дітьми дошкільного та шкільного віку	12	2			10		1			15
Тема 3.2 Прийоми розвитку пізнавальних процесів у дітей дошкільного та шкільного віку	42		2	20	20			2	4	20
Разом за розділом 3	54	2	2	20	30		1	2	4	35
Разом 1 семестр	106	10	12	24	60		6	6	4	80

2-семестр										
Розділ 4. Методи корекції емоційно-особистісної сфери і поведінки										
Тема 4.1. Використання когнітивно-орієнтованих методів в психологічній корекції	19	1	2	4	12		1	2		20
Тема 4.2. Використання методів гештальттерапії з корекційною метою	1	1					0,5			
Тема 4.3. Використання сугестивних методів з корекційною метою	15	1	2	2	10		0,5	2		20
Тема 4.4. Використання тілесно-орієнтованих методів з корекційною метою	5	1	2	2			0,5	2		
Тема 4.5. Використання методів ігрової терапії з корекційною метою	1	1					0,5			
Тема 4.6 Використання методів зображувальної терапії та музики з корекційною метою	11	1			10		0,5			20
Разом за розділом 4	52	6	6	8	32		3,5	6		60
Розділ 5. Методи групової психокорекції										
Тема 5.1. Психокорекційні групи. Основні положення	18	1	2		15		0,5			25
Тема 5.2 Види корекційних груп	12		2	10						
Тема 5.3. Використання методів психодрами з корекційною метою	1	1					0,5			
Тема 5.4. Використання методів поведінкової терапії з корекційною метою	1	1					0,5			
Разом за розділом 5	32	3	4	10	15		1,5			25
Розділ 6. Еклектичний підхід у корекції психологічних проблем і поведінки особистості										
Тема 6.1. Інтегроване використання різних методів з корекційною метою	48	1	4	8	35		1		4	31
Разом за розділом 6	48	1	4	8	35		1		4	31
Разом 2-семестр	132	10	14	26	82		6	6	4	126
Консультація	2	2					2			
Усього годин	240	22	26	50	142		12	12	8	206

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Предмет та завдання психокорекції	4	2
2	Основи організації та проведення психокорекційного процесу	2	2
3	Теоретичні моделі психокорекційної практики в зарубіжній психології.	2	
4	Теоретична модель психокорекційної практики у вітчизняній віковій психології та психотерапії.	2	

5	Прийоми розвитку пізнавальних процесів у дітей дошкільного та шкільного віку	2	2
Разом 5 семестр		12	6
6	Використання когнітивно-орієнтованих методів в психологічній корекції	2	2
7	Використання сугестивних методів з корекційною метою	2	2
8	Використання тілесно-орієнтованих методів з корекційною метою	2	2
9	Психокорекційні групи. Основні положення	2	
10	Види корекційних груп	2	
11	Інтегроване використання різних методів з корекційною метою	4	
Разом 6 семестр		14	6
Загалом		26	12

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Основи організації та проведення психокорекційного процесу	4	
2	Прийоми розвитку пізнавальних процесів у дітей дошкільного та шкільного віку	20	4
Разом 5 семестр		24	4
3	Використання когнітивно-орієнтованих методів в психологічній корекції	4	
4	Використання сугестивних методів з корекційною метою	2	
5	Використання тілесно-орієнтованих методів з корекційною метою	2	
10	Види корекційних груп	10	
11	Інтегроване використання різних методів з корекційною метою	8	4
Разом 6 семестр		26	4
Загалом		50	8

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Предмет та завдання психокорекції	10	15
2	Теоретичні моделі психокорекційної практики в зарубіжній психології.	10	15
3	Теоретична модель психокорекційної практики у вітчизняній віковій психології та психотерапії.	10	15
4	Особливості організації та проведення корекції пізнавальної діяльності з дітьми дошкільного та шкільного віку	10	15
5	Прийоми розвитку пізнавальних процесів у дітей дошкільного та шкільного віку	20	20
Разом 5 семестр		60	80
6	Використання когнітивно-орієнтованих методів в психологічній корекції	12	20
7	Використання сугестивних методів з корекційною метою	10	20
8	Використання методів зображувальної терапії та музики з корекційною метою.	10	20
9	Психокорекційні групи. Основні положення	15	25
10	Інтегроване використання різних методів з корекційною метою	35	31
Разом 6 семестр		82	126
Загалом		142	206

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Кузікова С.Б. Основи психокорекції [Текст] : навч. посіб. / С. Б. Кузікова. – К. : Академвидав, 2012. – 320 с. – (Серія «Альма–матер»).
2. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: Навч. посібник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2020. – 384 с.
3. Кузікова, С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції [Текст] : навчальний посібник / С. Б. Кузікова. – 2-ге видання, перероблене, доповнене. – Суми, 2020. – 300 с. [<http://repository.sspu.edu.ua/handle/123456789/9286>].
4. Основи практичної психології / [Панок В.І., Титаренко Т.М., Чепелєва Н.В. та ін.]; під ред. В.І. Панка. – [Третє стереотипне видання]. – К.: Либідь, 2006. – 536 с.

Додаткові:

1. Адлер А. Наука жить. Пер. с англ. и нем. – М.: Издательство: Директмедиа Паблишинг, 2008. – 259 стр.
2. Ассаджиоли Р. Психосинтез. Принципы и техники. – Издательство: Психотерапия, 2008. – 381 с.
3. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Психология человеческих взаимоотношений; Люди, которые играют в игры. Психология человеческой судьбы: Пер. с англ. – М.: Эксмо, 2008. – 576 с.
4. Бондаренко А.Ф. Психологическая помощь: теория и практика. - К.: Освіта України, 2014. – 332 с.
5. Гільбух Ю.З., Георгіівська В.А. Розвивайте розум дітей: Альбом: У 2 ч. – К.: Освіта, 2003.
6. Кондрашенко В.Т., Донской Д.И., Игумнов С.А. Общая психотерапия. – Минск Издательство: Вышэйшая школа, 2017. – 464 с. (Серия: ВУЗ. Студентам высших учебных заведений).
7. Кузікова С. Б. Техніки вікової психокорекції. Навч. посібник. – К. : Главник, 2008. –160 с.. Серія «Психол. інструментарій».
8. Лапп Д. Улучшаем память в любом возрасте: Образ, ассоциация, система / Пер. с англ. Клиориной Е. – (Серия "Сам себе психолог") – СПб.: Питер–Юг, 2003. – 224 с.
9. Лейтц Г. Психодрама: теория и практика. Классическая психодрама Я.Л. Морено / Г. Лейтц ; пер с нем. – 2–е изд. – М.: Когито–Центр, 2007. – 380 с.
10. Напеєнко О.К., Петров К.О. Психічна саморегуляція. – К.: Здоров'я, 2005. – 238 с.
11. Перлз Ф. Внутри и вне помойного ведра: Радость. Печаль. Хаос. Мудрость. – М.: Изд– во Института психотерапии, 2001. – 224 с.
12. Рогов Е.И. Настольная книга практического психолога. В 2 кн. Кн.1: Система работы психолога с детьми разного возраста: Учебное пособие. – М. : ВЛАДОС, 2008. - 384 с.
13. Роджерс К. Клиент–центрированная психотерапия. Теория, современная практика и применение. – Издательство: Психотерапия, 2007. – 560 с. (Серия: Золотой фонд психотерапии).
14. Рудестам К. Групповая психотерапия – 2–е изд., междунар. (Серия:

- 'Золотой фонд психотерапии'). – СПб.: Питер–Юг, 2006. – 384 с.
15. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: навч. посіб. / М.В. Савчин, Л.П. Василенко. – К.: Академ-видав, 2006. – 360 с.
 16. Хьелл Ларри, Зиглер Дэниел. Теорії личности. СПб.: Питер, 2006. – 607 с. (Серія: Мастера психології).
 17. Яценко Т.С. Теорія і практика групової психокорекції: Навчальний посібник. – К.: Вища шк., 2004. – 679 с.
 18. Kuzikova S. Model of psychological correction of crisis of adolescence [Модель психологічної корекції кризи підліткового віку]/ S. Kuzikova / Психологія особистості [Науковий журнал] – Івано–Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2016. – № 1 (7) – С. 24–33.
 19. S. Kuzikova Theoretical applicable modeling of psychocorection and personal development [Теоретико-прикладне моделювання психокорекції та розвитку особистості] / С. Б. Кузікова // Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія, Вип. 1 (57). – Х. : ХНПУ, 2018. – С. – 119-131.
 20. S. Kuzikova, V. Zlivkov, S. Lukomska. Effective t-group counselor in the context of modern empirical research [Особистість ефективних ведучих Т-груп в контексті сучасних емпіричних досліджень] / Kuzikova S., Zlivkov V., Lukomska S. // "Психологія особистості" [Науковий журнал]. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2019. – № 1 (10). – С. 209-215.

8. Методичне забезпечення

Підручники з психології для вищої школи
Приклади програм з розв'язання психологічних проблем
Словники та енциклопедії з психології
Фрагменти тренінгових занять з психології з клієнтами
Мультимедійні презентації
Роздатковий матеріал
Аудіо та відео наочність
Тестові завдання для контролю